

PODZEMNO SKLADIŠTE PLINA - TEMELJ SIGURNOSTI I FLEKSIBILNOSTI OPSKRBE

Podzemno skladište plina Okoli ključan je dio hrvatskog plinskog sustava čiji značaj ponajviše dolazi do izražaja u vremenu vršne potrošnje ili pak tijekom poremećaja u opskrbi kao što je to bilo u vrijeme rusko-ukrajinskog spora početkom godine. O tvrtki Podzemno skladište plina, ali i samom skladištu Okoli i njegovoj ulozi te o planovima za daljnji razvoj razgovarali smo s direktoricom tvrtke, Dragicom KRPAN, dipl. iur.

Dragica KRPAN, dipl. iur.

Podzemno skladište plina d.o.o., direktorica

Rođena je 6. lipnja 1951. godine. Osnovnu školu i IV. realnu gimnaziju završila je u Zagrebu. Godine 1976. diplomirala je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, dok je 1979. položila stručni, a 1995. pravosudni ispit. U razdoblju 1976. - 1979. radila je kao samostalna pravna referentica u Pravnoj službi tvrtke Agrariacoop, a 1979. - 2005. godine na brojnim odgovornim dužnostima u raznim tijelima Grada Zagreba. U razdoblju 2005. - 2009. godine bila je članica Uprave tvrtke Plinacro, a od 2009. godine direktorica je tvrtke Podzemno skladište plina. Uz to, u razdoblju 1990. - 2008. godine bila je predsjednica i članica upravnih i nadzornih odbora te upravnih vijeća u više tvrtki i ustanova. Od 2005. godine je i tajnica Vladinog Povjerenstva za provedbu Plana razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine. Sudjelovala je na velikom broju stručnih skupova iz područja imovinsko-pravnih odnosa, zemljišno-knjižnog prava i drugih stvarnih prava te na više foruma u organizaciji Europske investicijske banke (EIB). Završila je početnu i naprednu obuku za izmiritelje pri Ministarstvu pravosuđa i Hrvatskoj gospodarskoj komori te je članica Hrvatske udruge za mirenje. Uz to, sutkinja je drugostupanjskog vijeća Suda časti pri HGK-u. Članica je Hrvatske sekcije Europskog udruženja regionalnih istraživanja, Hrvatskog udruženja menadžera i poduzetnika (CROMA), Hrvatske udruge poslodavaca, Društva pravnika u gospodarstvu, Gospodarskog vijeća Ujedinjenih naroda za Europu (UN ECE) i njegovog Plinskog centra (UN ECE Gas Centre). Govori engleski jezik.

Poštovana gđo. Krpan, prikažite nam u nekoliko riječi povijest tvrtke Podzemno skladište plina.

Sve je, zapravo, započelo još osamdesetih godina prošlog stoljeća kada je u Hrvatskoj značajno povećan broj potrošača prirodnog plina. Uz to, u to su vrijeme s proizvodnjom započela velika plinska polja u Podravini: Kalinovec i Stari Gradac, a potpisan je i prvi dugoročni ugovor o uvozu prirodnog plina

'Podzemno skladište će ove zime biti punije nego ikada. Njegov projektirani radni volumen iznosi 553 milijuna m³ prirodnog plina, ali je u njega utisnuto čak 100 mil. m³ više.'

iz (tadašnjeg) SSSR-a. Zbog toga se nametnula potreba za izgradnjom podzemnog skladišta plina, rješenjem koje je u svijetu i tada već bio uobičajeno. Kao najpovoljnija lokacija za skladište odabrano je djelomično iscrpljeno plinsko polje Okoli. Projekt je izrađen tijekom 1985, a skladište je u pogon pušteno 1987. godine.

Tvrtka Podzemno skladište plina d.o.o. je nastala iz Pogona PSP Okoli koji je 1. prosinca 2008. godine osnovan kao samostalna tvrtka u 100%-tnom vlasništvu INA-e. Dokapitalizacijom koja je provedena 23. prosinca 2008. godine u njezin je temeljni kapital unesena sva imovina Pogona, a 1. siječnja 2009. novoosnovana tvrtka je preuzela sva 43 zaposlenika

dotadašnjeg Pogona. No, 30. siječnja 2009. godine u 100%-tnom udjelu preuzela ju je tvrtka Plinacro, operator hrvatskog plinskog transportnog sustava koji je time postao tzv. mješoviti operator.

To znači da je Plinacrovom kupnjom tvrtke Podzemno skladište plina Hrvatska, zapravo, (ponovno) stekla nadzor, odnosno vlasništvo nad cjelokupnom plinskom infrastrukturom.

Tako je. Kako je Plinacro kao naša matična tvrtka u 100%-tnom državnom vlasništvu, Hrvatska je ponovno uspostavila kontrolu nad cjelokupnom infrastrukturom za transport i skladištenje prirodnog plina jer ne treba zaboraviti da je INA, koja je bila dosadašnji vlasnik skladišta Okoli, već neko vrijeme su u suvlasništvu inozemne tvrtke, mađarskog MOL-a. Isto tako, treba naglasiti da su tim preuzimanjem stvoreni nužni preduvjeti za daljnji razvoj djelatnosti skladištenja plina, a sve s ciljem ostvarivanja što veće neovisnosti i pouzdanije opskrbe hrvatskih potrošača.

Predstavite nam ukratko podzemno skladište plina Okoli.

Sustav skladištenja prirodnog plina u Hrvatskoj za sada čini samo podzemno skladište plina Okoli. Smješteno je na području općine Velika Ludina u Sisačko-moslavačkoj županiji, oko 55 km jugoistočno od Zagreba. Tehnološki je spojeno na transportni plinski sustav Plinacra.

Podzemno skladište je temelj sigurnosti i fleksibilnosti opskrbe plinom, pri čemu bih istaknula da ono omogućava:

- raspolaganje uskladištenim količinama plina kao strateškom pričuvom
- najpovoljniju kupnju plina (omogućava jednaku satnu dinamiku dobave tijekom cijele godine)
- uravnoteženje odnosa dobave i potrošnje plina (sezonsko i dnevno)

'Do problema u opskrbi plinom bi ponovno moglo doći u slučaju većih poremećaja u isporuci plina kao što je, primjerice, bio rusko-ukrajinski spor prošle zime. Naime, povećanje kapaciteta skladišta ne može riješiti problem dobave dodatnih količina plina.'

- optimalnu eksploataciju iz domaćih plinskih polja
- preuzimanje svih ugovorenih uvoznih i domaćih količina plina
- skladištenje plina za treću stranu.

Kada je riječ o podzemnom skladištu, od njega se mnogo očekuje u sezoni grijanja 2009/2010. koja je već počela.

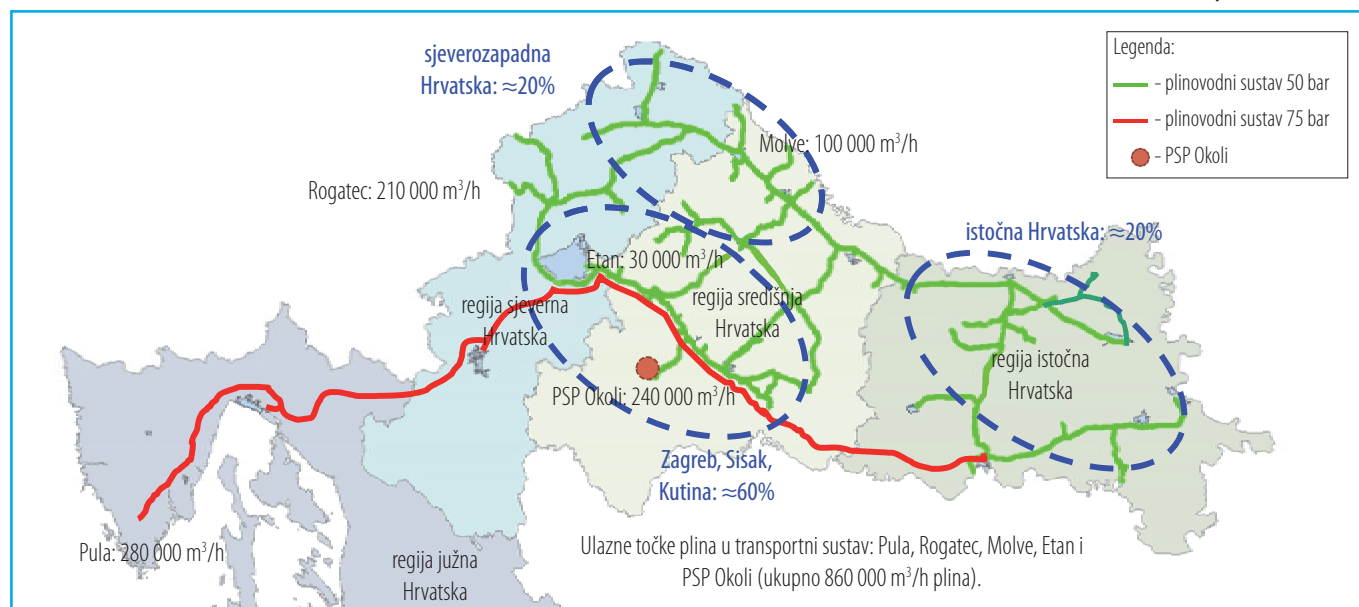
Podzemno skladište će ove zime biti punije nego ikada. Njegov projektirani radni volumen iznosi 553 milijuna m^3 prirodnog plina, ali je u njega utisnuto čak 100 mil. m^3 više. Dobili smo rješenje kojim se odobrava utiskivanje plina do vrijednosti ležišnog tlaka 205 bar. Ovisno o intenzitetu kojim se plin utiskuje, to odgovara ukupnoj količini u skladištu 630 - 650 mil. m^3 . Ipak, stvarna količina ovisi o dobavljaču i proizvođaču plina, a to su INA i njezina tvrtka Prirodni plin, a u obzir će trebati uzeti i vremenske prilike u mjesecima koji dolaze.

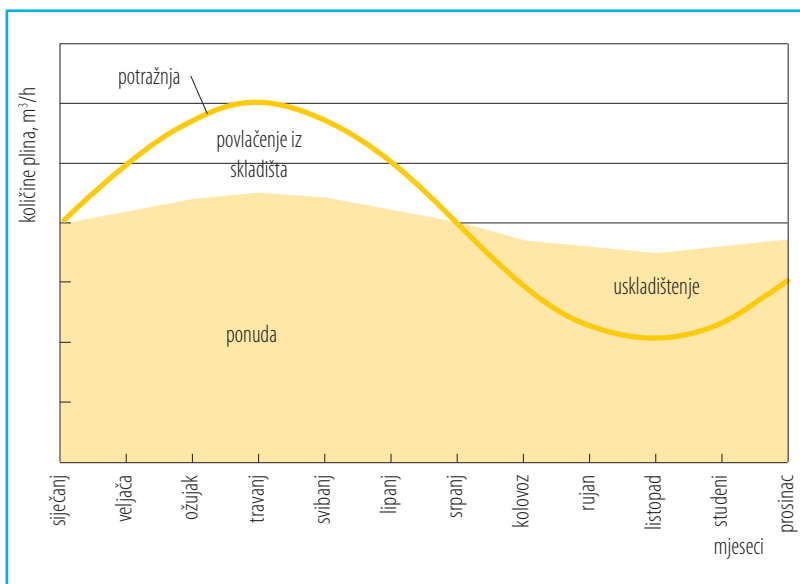
Razlog tim poboljšanjima su značajna ulaganja?

Točno. Rezultat tih ulaganja je već vidljiv. Kapacitet povlačenja plina je povećan za 25 000 m^3/h . To znači da je maksimalni kapacitet crpljenja povećan sa sadašnjih 240 000 na 260 000 m^3/d (no, napominjem da se maksimalni kapacitet crpljenja mijenja ovisno o količini plina, odnosno tlaku u skladištu).

Sve to je omogućeno ulaganjima u odvajanje tri proizvodne platforme u zasebnu regulacijsko-re-

Položaj PSP Okoli u hrvatskom plinskom sustavu

Uloga podzemnog skladišta plina u plinskom sustavu

dukcijsku liniju koja će raditi na nižem tlaku kako bi se ostvarilo povećanje kapaciteta crpljenja.

Uz to, moram istaknuti da se dvije postojeće plinske bušotine prenamjenjuju u radne kako bi se omogućilo utiskivanje, odnosno povlačenje plina iz skladišta.

Ipak, i dalje bi se mogli pojaviti problemi?

Na žalost, do problema u opskrbi plinom bi ponovno moglo doći u slučaju većih poremećaja u isporuci plina kao što je, primjerice, bio rusko-ukrajinski spor prošle zime. Naime, povećanje kapaciteta skladišta ne može riješiti problem dobave dodatnih količina plina. Ipak, to povećanje kapaciteta svakako će ublažiti problem opskrbe u 'redovnim', odnosno 'očekivanim' kritičnim stanjima kao što je vršna potrošnja u vrijeme kada vanjske temperature zraka padnu na manje od 0 °C.

Možete li komentirati nedavno objavljenu studiju udruge europskih operatera plinskih transportnih sustava GTE koju su prenijeli svi hrvatski mediji i prema kojoj bi jedino Hrvatska od 29 promatranih zemalja mogla ove zime imati problema u opskrbi plinom u uvjetima vrlo niskih vanjskih temperatura.

U vezi s time, željela bih ponoviti stav naše matične tvrtke Plinacro koji je tada upućen svim medijima.

'Promatrajući u cjelini, rješenje je u ostvarenju novih dobavnih pravaca, a promatrajući Podzemno skladište plina kao tvrtku, trajno rješenje će značiti izgradnju novog skladišta plina čime će se ostvariti sigurna opskrba svih hrvatskih potrošača.'

Naime, radi se o analizi koja je temeljena na podacima o stvarnoj dobavi tijekom plinske krize u siječnju ove godine, pri čemu nije uzimano u obzir da su hrvatski transportni i skladišni kapaciteti dostatni za pokrivanje potreba u uvjetima niskih temperatura. Dakako, ne i u uvjetima prekida isporuke plina iz Rusije, kao što sam ranije spomenula.

Znači da će, ako se Rusija i Ukrajina (ili možda neka druga tranzitna zemlja za 'ruski' plin) ove zime više neće 'svađati', sve biti u redu. No, što je pravo rješenje za ostvarenje sigurnosti dobave plina.

Promatrajući u cjelini, rješenje je u ostvarenju novih dobavnih pravaca, a promatrajući Podzemno skladište plina kao tvrtku, trajno rješenje će značiti izgradnju novog skladišta plina čime će se ostvariti sigurna opskrba svih hrvatskih potrošača. U skladu s time, Plinacro i Podzemno skladište plina razvijaju opsežne planove za ostvarivanje novih dobavnih pravaca i izgradnju novih skladišta plina, u skladu s dugoročnim planovima razvoja hrvatskog plinskog sustava.

Možete li nam, za kraj, nešto više reći o tim planovima za budućnost.

Daljnji razvoj hrvatskog sustava podzemnih skladišta prirodnog plina, a time i naše tvrtke i njezine djelatnosti predviđen je u tri faze.

Prva faza obuhvaća dogradnju postojećeg PSP Okoli do 2011/2012. godine čime će se njegov izlazni kapacitet povećati za 15 - 20%, a maksimalni izlazni kapacitet (ne i nazivni) do kapaciteta dehidracije (280 000 m³/h).

Druga faza obuhvaća izgradnju vršnog skladišta plina do 2013. godine. Pri tome će se u prethodno iscrpljenom plinskom polju Grubišno Polje formirati skladište za pokrivanje vršnih opterećenja kapaciteta 100 000 m³/h i radnog volumena 25 · 10⁶ m³ plina (uz mogućnost povećanja).

Treća faza obuhvaća izgradnju novog sezonskog skladišta plina u Beničancima u vremenu nakon 2015. godine i sastoji se od dva koraka. U prvom koraku, odnosno do kraja 2014. godine ostvarit će se pilot-projekt nakon čijeg će dovršenja na raspolaganju biti malo skladište plina kapaciteta 25 000 m³/h i radnog volumena do 50 · 10⁶ m³. U drugom koraku, do kraja 2018. godine, izgradit će se skladište kapaciteta 288 000 m³/h i volumena 510 · 10⁶ m³, pri čemu bi već do kraja 2017. u pogonu trebala biti 'polovica' skladišta kapaciteta do 140 000 m³/h i volumena do 250 · 10⁶ m³.

U cilju realizacije navedenih projekata izrađen je Plan razvoja sustava skladišta do 2013. godine, za koji očekujemo odobrenje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. ■